Europaparlamentet
2024-2029

Utskottet för sysselsättning och sociala frågor
Ordföranden

11.11.2025

Johan Van Overtveldt
Ordföranden
Budgetutskottet
BRYSSEL

Ärende: Yttrande över förslaget till Europaparlamentets och rådets beslut om utnyttjande av Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter för uppsagda arbetstagare efter en ansökan från Sverige – EGF/2025/003 SE/Northvolt (2025/0326(BUD))

Till ordföranden

Inom ramen för det aktuella förfarandet har utskottet för sysselsättning och sociala frågor fått i uppdrag att lägga fram ett yttrande för ditt utskott, och har beslutat att översända detta yttrande i form av en skrivelse.

Utskottet för sysselsättning och sociala frågor behandlade detta ärende vid sitt sammanträde den 11 november 2025. Vid detta sammanträde beslutade utskottet att lägga fram nedanstående yttrande för budgetutskottet, som är ansvarigt utskott.

Med vänlig hälsning

Li Andersson

YTTRANDE

A. Den 16 juni 2025 lämnade Sverige in en ansökan om att utnyttja Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter för uppsagda arbetstagare (EGF) i enlighet med artikel 8.1 i förordning (EU) 2021/691, efter uppsägningar av arbetstagare vid Northvolt (Northvolt AB) och dess dotterbolag samt hos tretton underleverantörer, leverantörer och producenter i efterföljande produktionsled i Sverige. Ansökan kompletterades med ytterligare uppgifter i enlighet med artikel 8.5 i EGF-förordningen. Huvudföretaget är verksamt inom den näringsgren som i Nace rev. 2 klassificeras under huvudgrupp 71 (Arkitekt- och ingenjörsverksamhet; teknisk provning och analys). Northvolts uppsägningar berör framför allt Nuts 2-regionerna Övre Norrland (SE33), Stockholm (SE11) och Östra Mellansverige (SE12).

B. Sverige lämnade in ansökan med stöd av insatskriteriet i artikel 4.2 a i förordning (EU) 2021/691, som föreskriver att verksamheten ska ha upphört för minst 200 uppsagda arbetstagare, inbegripet arbetstagare som har blivit uppsagda hos underleverantörer eller producenter i efterföljande produktionsled och/eller egenföretagare vars verksamhet har upphört, under en referensperiod på fyra månader i ett företag i en medlemsstat. Efter en bedömning av denna ansökan har kommissionen i enlighet med alla tillämpliga bestämmelser i EGF-förordningen fastställt att villkoren för beviljande av ekonomiskt bidrag från EGF är uppfyllda.

C. Ansökan gäller 5 829 uppsagda arbetstagare vars verksamhet har upphört vid Northvolt (Northvolt AB) och dess dotterbolag, samt hos åtta leverantörer, underleverantörer och producenter i efterföljande produktionsled under referensperioden på fyra månader, som löper från den 28 november 2024 till den 28 mars 2025. Utöver dessa arbetstagare inkluderar de stödberättigade bidragsmottagarna även 657 uppsagda arbetstagare vars verksamhet upphörde före eller efter referensperioden. Det totala antalet stödberättigade bidragsmottagare är 6 486.

D. Den 28 oktober 2025 lämnade kommissionen, till parlamentet och rådet, ett förslag till beslut om utnyttjande av EGF till förmån för Sverige i syfte att stödja återintegrering på arbetsmarknaden av 5 800 berörda bidragsmottagare.

E. Uppsägningarna föranleddes av en omfattande omstrukturering av Northvolt AB, samt företagets därpå följande konkurs den 12 mars 2025. Northvolt grundades av privata investerare 2016, i ett försök att etablera en europeisk batteriindustri för att minska beroendet av kinesiska tillverkare. En batterifabrik med namnet Northvolt Ett öppnade i Skellefteå kommun i juni 2022, och Northvolt Labs inrättades som ett forskningscampus i Västerås kommun. Northvolt Ett inrättades i syfte att tillverka litiumjonbatterier för elbilar och för lagring av energi.

F. Allvarliga problem i produktionsprocessen blev dock snabbt uppenbara och under 2023 uppgick produktionen i Northvolt Ett endast till 0,5 % av den ursprungligen planerade kapaciteten. På grund av dessa förseningar tvingades flera av Northvolts viktigaste kunder att dra tillbaka sina beställningar. Samtidigt sålde kinesiska batteritillverkare batterier till halva priset jämfört med Northvolt, med hjälp av statliga subventioner. På grund av Kinas dominans, och i ett försök att bli oberoende av kinesiska tillverkare, subventionerade många världsekonomier också kraftigt sin egen batteriproduktion, vilket ledde till ett enormt överutbud av batterier, och kinesiska tillverkare kunde ensamma tillgodose den globala efterfrågan.

G. Den 7 augusti 2025 meddelade Lyten, ett amerikanskt startupbolag, att man hade för avsikt att ta över Northvolts batteritillverkning. Denna affärsuppgörelse granskas för närvarande av svenska myndigheter. Det är för närvarande oklart när produktionen skulle kunna inledas igen och hur många arbetstagare som skulle kunna återanställas.

H. Northvolts konkurs är den största konkursen i Sverige i modern tid. De svenska myndigheterna förväntar sig dock inga större konsekvenser i Västerås och Stockholm, medan effekterna på Skellefteå (36 000 invånare i staden och 77 000 invånare i kommunen) med över 5 000 uppsägningar är allvarliga, vilket framgår av den kraftiga ökningen av arbetslösheten från 2,9 % till 8,2 % efter Northvolts konkurs. Därför har de svenska myndigheterna beslutat att fokusera på Skellefteå när det gäller stödet från fonden, medan arbetsstyrkan i Västerås och Stockholm kommer att informeras om möjligheten till EGF-åtgärder, och stöd kommer att beviljas på begäran.

I. Enligt artikel 8 i rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2093 av den 17 december 2020 om den fleråriga budgetramen 2021–2027, i dess lydelse enligt rådets förordning (EU, Euratom) 2024/765 av den 29 februari 2024, får EGF inte överstiga ett årligt maximibelopp på 30 miljoner EUR (i 2018 års priser).

Utskottet för sysselsättning och sociala frågor uppmanar därför budgetutskottet att som ansvarigt utskott infoga följande förslag i det förslag till resolution som antas:

1. Europaparlamentet påminner om att syftet med EGF är att visa solidaritet med och ge stöd till bidragsmottagarna. Parlamentet anser att det ekonomiska bidraget från EGF i första hand bör användas för aktiva arbetsmarknadsåtgärder och individanpassade tjänster som syftar till att snabbt återintegrera bidragsmottagarna i varaktig sysselsättning på anständiga villkor, antingen i deras ursprungliga verksamhetssektor eller i någon annan sektor. Parlamentet betonar att arbetstagare behöver förberedas och stödjas inför de brådskande gröna och digitala omställningarna av den europeiska ekonomin och det europeiska samhället. Parlamentet upprepar i detta sammanhang att unionen i hög grad bidrar, bland annat genom EGF, till finansieringen av de kvalifikationer som behövs för en rättvis omställning i linje med den europeiska gröna given.

2. Europaparlamentet delar kommissionens åsikt att villkoren i artikel 4.2 a i EGF-förordningen är uppfyllda och att Sverige är berättigat till ekonomiskt stöd på 8 526 322 EUR enligt EGF-förordningen, vilket utgör 60 % av de totala kostnaderna på 14 210 537 EUR, bestående av utgifter för individanpassade tjänster på 13 663 977 EUR och utgifter för förberedande åtgärder samt för förvaltning, information och marknadsföring, kontroll och rapportering på 546 560 EUR.

3. Europaparlamentet är bekymrat över att varje försening när det gäller att hjälpa arbetstagare att hitta ett nytt arbete skulle kunna leda till kompetensflykt med allvarliga konsekvenser för regionen, eftersom många arbetstagare hade flyttat till Skellefteå i norra Sverige endast för arbetet vid Northvolt. Parlamentet påminner om att 29 % av de berörda stödmottagarna är under 30 år och 68 % är mellan 30 och 54 år, medan 64 % av dem har högre utbildning. Parlamentet framhåller dessutom att 40 % av Northvolts arbetstagare var tredjelandsmedborgare vars arbets- och uppehållstillstånd var knutna till anställningen.

4. Europaparlamentet välkomnar att Sverige har uppgett att det samordnade paketet av individanpassade tjänster har utarbetats i samråd med arbetstagarrepresentanterna och arbetsmarknadens parter, i enlighet med artikel 7.4 i EGF-förordningen.

5. Europaparlamentet noterar att de individanpassade tjänster som kommer att erbjudas arbetstagarna omfattar a) kartläggning och individuell planering, b) jobbsökaraktiviteter och coachning, c) stöd vid start av eget företag, d) investeringsstöd till nystartade företag (arbetssökande som startar eget företag kommer att kunna ansöka om särskilt investeringsstöd på upp till 22 000 EUR), e) arbetsmarknadsutbildning, f) utbildning inom det ordinarie utbildningssystemet, g) steg till arbete (en åtgärd som riktar sig till särskilt utsatta bidragsmottagare som kan behöva särskilt stöd för att komma in på arbetsmarknaden eller för att gå en utbildning), och h) bidrag (bidrag till dem som gör praktik, bidrag till dem som förbereder sig för att starta eget företag, ett aktivitetsstöd till dem som aktivt deltar i de utbildningsåtgärder som erbjuds, ett flyttbidrag som betalas ut för att täcka rese- och flyttkostnader för dem som får ett nytt arbete i en annan region, kostnader för resor till anställningsintervjuer utanför staden).

6. Europaparlamentet framhåller särskilt vikten av artikel 7.2 i EGF-förordningen, enligt vilken det samordnade paketet ska utformas med beaktande av de framtida arbetsmarknadsutsikterna och kompetensbehoven, vilka ska vara förenliga med övergången till en resurseffektiv och hållbar ekonomi och inriktas på förmedling av de färdigheter som krävs i den digitala industriella tidsåldern; kursinnehåll omfattar områden såsom programmerbar styrning (PLC), industriell automation, digital produktionsstyrning, energieffektiv teknik och grundläggande programmering.

7. Europaparlamentet betonar att Sverige har bekräftat att de åtgärder som stöds genom EGF inte kommer att få ekonomiskt bidrag från något annat av unionens finansieringsinstrument.

8. Europaparlamentet påminner om att det samordnade paketet enligt artikel 7.2 b i EGF-förordningen får omfatta särskilda tidsbegränsade åtgärder, såsom bidrag för barnomsorg, för att underlätta för arbetssökande att delta i de erbjudna aktiviteterna.